

BÀI GIẢNG: ĐẤT NƯỚC – TIẾT 2
MÔN: NGỮ VĂN LỚP 12
GIÁO VIÊN: PHẠM THỊ THU PHƯƠNG

A. Tác giả và tác phẩm

B. Tìm hiểu đoạn trích

1. Đất Nước có từ bao giờ -> Lịch sử lâu đời của Đất Nước

2. Đất Nước là gì? -> Đất Nước là sự thống nhất, hài hòa của phương diện địa lí và lịch sử

3. Đất Nước là gì? -> Đất Nước là sự thống nhất, hài hòa của phương diện địa lí và lịch sử

Trách nhiệm đối với đất nước

Em ơi em Đất Nước là máu xương của mình

Phải biết gắn bó và san sẻ

Phải biết hóa thân cho dáng hình xứ sở

Làm nên Đất Nước muôn đời

- Cấu trúc lập luận (tiền đề “Đất Nước là...” -> kết luận “Phải biết”) + giọng điệu tâm tình “em ơi em” -> trữ tình – chính luận truyền cảm

- Đất Nước là một phần cơ thể

Vận mệnh Đất Nước = vận mệnh cá nhân

- Lay tỉnh trách nhiệm cá nhân với Đất Nước bằng hành động cụ thể, thiết thực

+ Gắn bó: Đoàn kết yêu thương

+ San sẻ: Vì tha, vì cộng đồng

+ Hóa thân: Dâng hiến xả thân

“PHẢI BIẾT”

“Đất Nước muôn đời”

4. Đất Nước do ai làm nên? -> Đất Nước của Nhân dân

* Phương diện địa lí

Những người vợ nhớ chồng còn góp cho Đất Nước những núi Vọng Phu

Cặp vợ chồng yêu nhau góp nên hòn Trống Mái

Gót ngựa của Thánh Gióng đi qua còn trăm ao đầm để lại

Chín mươi chín con voi góp mình dựng đất Tổ Hùng Vương

Những con rồng nằm im góp dòng sông xanh thẳm

Người học trò nghèo góp cho Đất Nước mình núi Bút, non Nghiên

Con cóc, con gà quê hương cùng góp cho Hạ Long thành thắng cảnh

Những người dân nào đã góp tên Ông Đốc, Ông Trang, bà Đen, Bà Điểm

Và ở đâu trên khắp ruộng đồng gò bãi

Chẳng mang một dáng hình, một ao ước, một lối sống ông cha

Ôi Đất Nước sau bốn nghìn năm đi đâu ta cũng thấy

Những cuộc đời đã hóa núi sông ta...

- Các địa danh xuất hiện dày đặc

+ Các địa danh nổi tiếng

->Niềm tự hào về vẻ đẹp non sông đất nước

+ Các đại danh ba miền

-> ý thức bề sự thống nhất, toàn vẹn của đất nước

+ Các địa danh ẩn chứa nét đẹp tâm hồn Việt

-> trân trọng, ngợi ca

- Điệp cấu trúc: góp cho, góp nên, góp mình, cùng góp, góp tên...

+ Hình ảnh nhân dân

+ Hình ảnh Đất Nước tươi đẹp, tráng lệ

- Cấu trúc quy nạp: Cụ thể -> Khái quát: Đất Nước là sự hóa thân của Nhân dân

Địa lí

Lịch sử

Khắp ruộng đồng gò bãi

Bốn nghìn năm

* Phương diện lịch sử

Em ơi em

Hãy nhìn rất xa

Vào bốn nghìn năm Đất Nước

Năm tháng nào cũng người người lớp lớp

Con gái, con trai bằng tuổi chúng ta

Cần cù làm lụng

Khi có giặc người con trai ra trận

Người con gái trở về nuôi cái cùng con

Ngày giặc đến nhà thì đàn bà cũng đánh

Nhiều người đã trở thành anh hùng

Nhiều anh hùng cả anh và em đều nhớ

Nhưng em biết không

Có biết bao người con trai, con gái

Trong bốn nghìn lớp người giống ta lứa tuổi

Họ đã sống và chết

Giản dị và bình tâm

Không ai nhớ mặt đặt tên

Nhưng họ đã làm ra Đất Nước

Nhìn vào chiều dài lịch sử Đất Nước -> thấm thía công lao của những lớp người trẻ tuổi giống như anh và em hôm nay

Thời bình

Thời loạn

Cần cù làm lụng

Con trai ra trận >< Con gái trở về nuôi cái cùng con

Giặc đến nhà – đàn bà cũng đánh

Tự nguyện nhận trách nhiệm cứu nước

Trở thành anh hùng

Cả anh và em đều nhớ

Không ai nhớ mặt đặt tên

Những anh hùng được ghi danh sử sách

Những anh hùng vô danh

Sống – chết giản dị và bình tâm

Làm ra Đất Nước là những con người vô danh, bình dị trong suốt bốn nghìn năm Đất Nước

* Phương diện văn hóa

Họ giữ và truyền cho ta hạt lúa ta trồng

Họ chuyền lửa qua mỗi nhà, từ hòn than qua con cúi

Họ truyền giọng điệu mình cho con tập nói

Họ gánh theo tên xã, tên làng trong mỗi chuyến đi dân

Họ đắp đập be bờ cho người sau trồng cây hái trái

Có ngoại xâm thì chống ngoại xâm

Có nội thù thì vùng lên đánh bại

Đề Đất Nước này là Đất Nước Nhân dân

Đất Nước của Nhân dân, Đất Nước của ca dao thần thoại

Dạy anh biết “yêu em từ thuở trong nôi”

Biết quý công cầm vàng những ngày lặn lội

Biết trồng tre đợi ngày thành gậy

Đi trả thù mà không sợ dài lâu

Nền văn hóa dân tộc được Nhân dân bảo tồn và lưu truyền bằng những hành động cụ thể trong cuộc sống sinh hoạt đời thường

- Giữ và truyền hạt lúa – Nền văn minh nông nghiệp lúa nước

- Chuyện lửa – Sự văn minh

- Truyền giọng điệu – Ngôn ngữ dân tộc

- Gánh theo tên xã, tên làng – Bảo tồn bản sắc văn hóa vùng miền

- Đắp đập be bờ - Xây dựng công trình thủy lợi

- Chống ngoại xâm – Yêu nước và dũng cảm

Đánh nội thù

Văn hóa = vẻ đẹp tâm hồn Việt được in dấu trong ca dao

- Yêu từ thuở trong nôi – Giàu tình yêu thương

- Quý công cầm vàng những ngày lặn lội – coi trọng giá trị tinh thần hơn giá trị vật chất tầm thường

- Trồng tre đợi ngày thành gậy – Bền bỉ trong đấu tranh

Văn hóa hiện hữu trong tâm hồn và cuộc sống hàng ngày của Nhân dân

5. Tổng kết

* Giá trị nội dung:

- Đoạn trích thể hiện cảm nghĩ mới mẻ của tác giả về đất nước qua những vẻ đẹp được phát hiện ở chiều sâu trên nhiều bình diện: lịch sử, địa lí, văn hóa...

- Đóng góp riêng của đoạn trích là sự nhấn mạnh tư tưởng: Đất Nước của Nhân dân

* Đặc sắc nghệ thuật:

- Giọng thơ trữ tình (lời tâm tình của đôi lứa) – chính luận (mạch thơ tổ chức theo lối quy nạp tập trung làm nổi bật tư tưởng Đất Nước của Nhân dân) sâu lắng, thiết tha
- Sử dụng các chất liệu văn hóa dân gian nhuần nhị và sáng tạo -> hấp dẫn + làm sáng tỏ tư tưởng Đất Nước của Nhân dân

Tuyensinh247.com

Tuyensinh247.com

Tuyensinh247.com

Tuyensinh247.com

Tuyensinh247.com